

232352 - چرا استمنا روزه را باطل می کند اما بی حجابی و دیگر گناهان باعث بطلان روزه نمی شود؟

سوال

شما در پاسخ به سوال (221471) بیان کردید کسی که می داند استمنا حرام است و در ماه رمضان در حال روزه استمنا کند حتی اگر نداند که این کار روزه را باطل می کند روزه اش باطل است زیرا واجب است که به مجرد دانستن حرمت استمنا دست از آن بکشد. اما در پاسخ به سوال شماره (107624) بیان کردید که زن بی حجاب با وجود دانستن حرمت کارش روزه اش به سبب این گناه باطل نمی شود. تفاوت این دو حالت چیست؟

پاسخ مفصل

باطل کننده های روزه موارد محدودی است که در قرآن و سنت به آن اشاره شده است: جماع، خوردن و نوشیدن، هر چه به معنای خوردن و نوشیدن باشد مانند تزریقی که نقش تغذیه داشته باشد، حجامت، استفراغ عمدی و حیض. این موارد پیش تر در پاسخ به سوال (38023) بیان شد.

تفاوت استمنا و بی حجابی برای روزه دار این است که استمنا ذاتا مبطل روزه و در تناقض با آن است. دلیل آن روایتی است که بخاری (1894) و احمد (9112) - و این لفظ روایت امام احمد - از ابوهریره - رضی الله عنه - روایت کرده اند که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - فرمودند: **«الله عزوجل می فرماید: روزه برای من است و من آن را پاداش می دهم، [بنده ام] غذا و نوشیدنی و شهوتش را برای من ترک می کند»**. استمنا نیز شهوت است و بنابراین باطل کننده روزه به شمار می رود همانند آب و غذا.

ابن حجر هیتمی - رحمه الله - می گوید: **«استمنا ذاتا باطل کننده روزه است»** (الفتاوی الفقهية الكبرى: 2/73).

شیخ محمد مختار شنقیطی می گوید:

«وقتی می فرماید: «و شهوت را ترک می کند» این لفظ را به شکل مطلق بیان می فرماید در نتیجه شامل شهوت بزرگ می شود چه از طریق جماع باشد چه از طریق استمنا، پس هرگاه منی خود را خارج سازد شهوتش نیز حاصل می شود و این همان شهوت بزرگ است و بنابراین دیگر روزه دار به شمار نمی آید؛ زیرا روزه دار این شهوت را ترک می کند و کسی که استمنا کند شهوتش را رها نکرده است» (شرح زاد المستقنع: 4/104).

در **«الموسوعة الفقهية»** (4/100) آمده است:

«استمنا به واسطه دست نزد مالکیان و شافعیان و حنبلیان و بنابر آنچه عموم حنفیان بر آن هستند روزه را باطل می کند».

اما تبرج و بی‌حجابی و خودنمایی از باطل‌کننده‌های روزه نیست بلکه مانند دیگر گناهان همچون غیبت و دروغ است که ثواب روزه را کم می‌کند اما باطلش نمی‌کند».

پیش‌تر در پاسخ به سوال شماره (50063) بیان کردیم که گناهان (از جمله بی‌حجابی و خودنمایی زن نزد مردان نامحرم) ثواب روزه را کم می‌کند و ممکن است گناهان آنقدر بسیار و متراکم شود که ثواب روزه را به شکل کامل از بین ببرد، اما آن را فاسد نمی‌سازد بلکه ذات روزه صحیح است و فرض را از گردن شخص ساقط می‌کند و نیازی به قضا کردن آن نیست.

والله تعالی اعلم.